

Anskaffelsesstrategi 2021-2024

Innhold

1. Anskaffelsesstrategi	3
1.1 Mål.....	3
1.2 Delmål.....	4
2. Organisering	4
2.1 Ansvarslinjer	4
2.2 Roller.....	5
3. Kompetanse.....	7
4. Effektivitet	8
5. Samfunnsansvar og etikk.....	8

1. Anskaffelsesstrategi

Innkjøp er en strategisk viktig funksjon for Rana kommune. Formålet med dette dokumentet er å tydeliggjøre hvilke mål kommunen skal oppnå i sine innkjøp og hvordan innkjøpsfunksjonen skal organiseres for å realisere de strategiske målene.

Rana kommunes anskaffelsesstrategi for perioden 2021 -2024 skal bidra til en felles overordnet tenkning og atferd, slik at kommunens anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg, på en effektiv men samtidig kvalitetsmessig måte bidrar til at kommunen når sine overordnede mål om å levere innbyggere og næringsliv gode og samfunnsansvarlige løsninger i samsvar med dagens og framtidens behov. Strategien gjelder for alle tjenestesteder i Rana kommune i tillegg til kommunale foretak.

Anskaffelsesstrategien utgjør grunnlaget for beste praksis; systematisk forbedring og optimalisering av kommunens anskaffelser. Strategien skal bidra til at Rana kommune foretar anskaffelser i tråd med relevante lover og forskrifter, samt vedtak fattet i kommunen.

En profesjonalisering av kommunens innkjøp uttrykkes blant annet gjennom å plassere ansvar og definere roller, samt gjennom felles retningslinjer. Profesjonalisering, sammen med effektivisering ved bruk av digitale løsninger og samarbeid i innkjøpsnettverk, skal gi gjensidig god avtaleforvaltning med leverandørene i markedet.

Rana kommune skal være en synlig pådriver i offentlig sektor for å sikre bærekraftige anskaffelser. Gjennom innkjøp skal kommunen bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en miljøriktig retning. Kontraktspartnere og leverandører påvirker i vesentlig grad kommunens mulighet til å oppnå sine egne miljømål og styre de viktigste miljøpåvirkningene. På bakgrunn av dette skal kommunen – i tillegg til å styre sine egne aktiviteter – ved innkjøp stille krav til og bidra til å utvikle våre kontraktspartnere og leverandørers miljøprestasjoner.

1.1 Mål

Rana kommune skal være en profesjonell innkjøper og gjennomføre anskaffelser i tråd med relevante lover og forskrifter og øvrig kommunalt planverk. Ved anskaffelser skal det legges vekt på kommunens omdømme og samfunnsansvar, basert på kommunens verdier: Åpenhet, Respekt, Samarbeid, Tillit.

Gjennom kommunens offentlige anskaffelser skal det legges til rette for innovasjon, og det skal etterstrebtes kostnadseffektive og formålstjenlige løsninger, som bidrar til leveranse av gode tjenester til innbyggerne på en bærekraftig måte. Mål for innkjøpsfunksjonen:

- Innkjøpsfunksjonen skal dekke kommunens behov for varer og tjenester.
- Innkjøpsfunksjonen skal sørge for at det oppnås konkurransedyktige priser.
- Innkjøpsfunksjonen skal innrettes slik at prosessene blir så effektive som mulig.
- Rana kommune skal ha høy innkjøpsfaglig kompetanse som kontinuerlig skal utvikles.
- Der det er formålstjenlig skal det legges til rette for nye og innovative løsninger.
- Rana kommune vektlegger sitt samfunnsansvar. Det skal derfor stilles krav til miljø, seriositet i arbeidsliv og læreplasser ved kommunale anskaffelser.
- Innkjøpsfunksjonen skal bygge opp under kommunens omdømme.

1.2 Delmål

Delmålene gir grunnlag for å utarbeide handlingsplaner. Følgende delmål defineres i strategiperioden:

1. Kommunens anskaffelser skal være organisert med klare ansvarslinjer og roller.
2. Rana kommune skal bygge fagkompetanse i anskaffelsesmiljøet, samt tilføre avdelingene kompetanse og metode.
3. Anskaffelsene skal effektiviseres og profesjonaliseres.
4. Kommunen skal vektlegge samfunnsansvar og etikk ved gjennomføring av anskaffelser. En forutsetning for å gjøre ting riktig og med kvalitet er:
 - ✓ Planlegging
 - ✓ Kompetanse
 - ✓ Felles forståelse av beste praksis

2. Organisering

Det legges til rette for effektiv ressursutnyttelse og innovasjon basert på langsiktig strategisk planlegging og gjennomtenkte mandat for anskaffelser.

2.1 Ansvarslinjer

Rådmannen er ansvarlig for kommunens anskaffelsesstrategi og for at virksomheten har en effektiv organisering av innkjøp- og anskaffelsesarbeidet, samt at kommunen har etablert internkontrollsystem for anskaffelsesområdet. Det sikres gjennom lederavtaler og styringsdialog at anskaffelser i enhetene gjennomføres iht. anskaffelsesstrategi, lover, forskrifter og kommunale føringer.

Økonomiavdelingen ved team innkjøp har ansvar for å tilrettelegge for effektive og profesjonelle anskaffelser i Rana kommune. Dette innebærer blant annet utarbeidelse og oppdatering av regelverk, rutiner og system innenfor innkjøpsområdet. Bistå i anskaffelsesprosesser, rammeavtaler, kontaktsoppfølging, opplæring og veiledning. Teamet skal bidra til å etterleve og utvikle innkjøpsområdet i tråd med kommunens anskaffelsesstrategi, samt lede prosessen ved rullering av strategien hvert fjerde år. Strategien skal opp til politisk behandling og vedtas av kommunestyret. Teamet har ansvar for at det foreligger oppdaterte rutiner og system til enhver tid i kommunens kvalitetsportal. Innkjøpssamarbeidet i Nordland evalueres i 2021.

Prosjektavdelingen har ansvar for planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter og gjennomføring av anskaffelser i den forbindelse.

Øvrig ansvarsfordeling i organisasjonen vil fremkomme gjennom arbeidet med implementering av anskaffelsesstrategien, evaluering av innkjøpsfunksjonen i sin helhet og evaluering av SIIN samarbeidet i 2021. Det er viktig at det gjennomføres en prosess hvor de ulike sektorene er delaktige, for å sikre eierskap til alle deler av anskaffelsesprosessen.

2.2 Roller

Anskaffelser skal være planlagt og gjennomføres med tydelig definerte roller og ansvar:

- *Anskaffelser skal ha en **avtaleeier**.*
- *Det skal lages et **mandat** for hver anskaffelse.*
- *Anskaffelsen organiseres i et **prosjekt**.*

Avtaleeier:

Én avdeling skal være avtaleeier og ha den daglige kontraktsoppfølging, samt ansvaret for at ny anskaffelsesprosess kommer i gang i tide. Avtaleeier har ansvaret for kontraktsoppfølging, samling av erfaring, samt initiere til ny konkurranse.

Avtaleeier skal bl.a.

- Delta i prosjektgruppen under gjennomføring av konkurransen.
- Sørge for god implementering av avtalen i alle deler av Rana kommune. Ev. utfordringer tas opp med aktuelle kommunaldirektører.
- I samråd med innkjøpstjenesten påse at det ligger oppdatert, god og tilstrekkelig informasjon om avtalen på intranettet.

- Gi medarbeidere i kommunen opplæring og veiledning slik at de settes i stand til å benytte avtalen som forutsatt.
- Foreta stikkprøvekontroller for å påse at de avtalte fordeler realiseres og at avtalen benyttes i tråd med intensjonene. Herunder at avdelingene er lojale mot avtalen.
- Sørge for at kommunen mottar avtalt statistikk og innkalle leverandøren til årlig evaluering av avtalen (gjelder rammeavtaler). Innkalle aktuell innkjøper som sekretær i det årlige evalueringsmøtet.
- I samråd med den kommunaldirektør som har størst interesse i anskaffelsen og innkjøptjenesten beslutte om avtaler skal prolongeres.

Mandat:

Ved oppstart av nye anskaffelsesprosesser over EØS terskelverdi skal det utarbeides et skriftlig mandat for anskaffelsen. Mandatet skal gis av kommunaldirektør. Anskaffelser som berører flere sektorer avklares i SLG. Mandatet skal definere prosjektgruppen og gi rammer for anskaffelsen. Mandatet skal inneholde:

- Formålet med anskaffelsen.
- Oversikt over behov anskaffelsen skal dekke.
- Vurderinger av økonomiske effekter.
- Plan for gjennomføring av anskaffelsen.
- Prosjektgruppens medlemmer og arbeidsoppgaver.
- Innledende markedsvurderinger.
- Krav til ivaretagelse av samfunnsansvar.
- Relevante miljøhensyn.
- Valg av anskaffelsesprosedyre og kontraktstype.
- Overordnet om kravspesifikasjon og tildelingskriterier.
- Overordnet om kvalifikasjonskriterier.
- Risikoanalyse.
- Innledende om implementering og kontraktsoppfølging.

Prosjektgruppen:

Prosjektgruppen gjennomfører anskaffelsen i henhold til mandatet. Prosjektgruppen rapporterer til ansvarlig kommunaldirektør. Prosjektgruppen oppløses etter at kontrakt er inngått. Avtaleeier overtar den videre oppfølging av anskaffelsen.

Definerte roller med innhold gjør anskaffelsene effektive og kvalitetsmessige

3. Kompetanse

Alle sektorene skal besitte grunnleggende innkjøpsfaglig kompetanse. Kompetansen bør inneholde følgende elementer:

- Kommunens behov i anskaffelsen, også sett i relasjon til økonomi.
- Kontraktutforming/- oppfølging.
- Bransjekunnskap.
- Anskaffelsesregelverket.
- Relevante miljøutfordringer.

4. Effektivitet

Profesjonell adferd i innkjøp krever en grunnleggende forståelse av formål og grunnprinsipper fastsatt etter lov 17. juni 2016 nr. 73 (anskaffelsesloven) og forskrift 12. august 2016 nr. 974 (anskaffelsesforskriften)

Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte (§1).

Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet (§4).

Ansatte skal opptre lojalt overfor kommunen og leverandører. Rana kommune er én enhet og ansatte skal initiere til samhandling.

Innkjøpstjenesten skal i strategiperioden vurdere anskaffelse av IKT-løsninger: Konkurransgjennomføring, Ordrehåndtering (e-handel) og kontraktadministrering. Rana kommune sin tilslutning til Samordna innkjøp i Nordland er varslet oppsagt fra og med 01.01.2022, og det skal i løpet av 2021 vurderes gevinstrealiseringen dette samarbeidet har bidratt til, før det tas stilling til opphør av samarbeidet eller videre tilslutning.

Evaluerings og erfaring fra tidligere/andre anskaffelser danner grunnlaget for å etablere en beste praksis. Der det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktstandarder, skal Rana kommune som hovedregel bruke disse.

Det skal være kvalitet i anskaffelsesarbeidet, slik at man unngår unødig ressursbruk på korreksjon og ekstraarbeid. God kvalitet og leveranse i rett tid i alle deler av anskaffelsesprosessen, er en forutsetning for å kunne realisere det overordnede målet om å gjennomføre formålseffektive og kostnadseffektive anskaffelser i tråd med gjeldende lover og forskrifter.

5. Samfunnsansvar og etikk

Å ha kommunen som kunde skaper tillit i markedet for leverandøren. Kommunen skal gjennom forvaltning av felleskapets midler bidra til å styrke felleskapets interesser gjennom å stille relevante og ikke-diskriminerende krav til leverandørene og samtidig fremme et seriøst næringsliv.

Samfunnsansvar:

- Anskaffelser skal gjennomføres slik at de også kan gi lokale/regionale nærings og sysselsettingsmessige ringvirkninger innenfor regelverket.

- Innkjøpsfunksjonen skal bygge opp under kommunens omdømme.

Miljø:

Kommunens anskaffelser skal støtte opp om FNs bærekraftsmål, Stortingets vedtatte klimamål og kommunens tilslutning til bærekraftsnettverk. Miljø skal vektlegges i alle anskaffelser som innebærer fysiske produkter eller bygg.

1. Ved planlegging av den enkelte anskaffelse skal det tas hensyn til anskaffelsens livssyklus kostnader og miljømessige konsekvenser. Det skal benyttes forretningsmodeller som stimulerer til at materielle varer beholdes så lenge som mulig i økonomien.
 - a) I alle anskaffelser, skal det stilles miljøbaserte kvalifikasjonskrav (leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner). Dette kan dokumenteres i form av et 3. partsgodkjent miljøstyringssystem eller at tilbyder besvarer en miljøerklæring.
 - b) Miljøhensyn skal, der det er mulig og relevant for anskaffelsen, der det er praktisk mulig og ikke medfører åpenbare ulemper, inngå som et tildelingskriterium. Miljøkriteriet bør vektes med minimum 30 % av total vektning.
 - c) Miljøkrav skal, der det er relevant for anskaffelsen, innarbeides i kravspesifikasjoner, tildelingskriterier og beskrivelser. Produkter med positiv miljømerking, miljøvaredeklarasjoner eller lignende skal beskrives der det er relevant.
2. Miljøkrav skal være leverandørutviklende og gi tydelige signaler til markedet om at miljøtilpassing er et kundekrav.
 - a) Rana kommune stiller krav til leverandørens miljøkvalifikasjoner og prestasjoner.
 - b) Miljøkrav skal tilpasses den aktuelle bransje, og bransjen gis anledning til å uttale seg.
 - c) Rana kommune tilbyr miljøfyrtårnsertifisering for de leverandører som ønsker det.
3. Rana kommune skal tilstrebe kostnads- og miljøeffektive anskaffelser. Det vil si anskaffelser som gir høy grad av behovstilfredsstillelse og samtidig lav

miljøbelastning gjennom hele livsløpet. I tilfeller hvor miljøhensyn ikke innarbeides på grunn av budsjettmessige forhold, skal dette begrunnes og konsekvenser for enhetens oppfyllelse av egne miljømål skal beskrives.

4. Effekten av miljøtilpasset innkjøp skal kunne følges opp og måles. Dette skal kunne skje ved periodevis rapportering av nøkkeltall for miljøtilpasset innkjøp og ved evaluering av utvalgte anskaffelser.
5. Det skal stilles krav om fossilfrie anleggsplasser og etterspørre elektriske anleggsmaskiner der dette er tilgjengelig og gjennomførbart innen rimelige praktiske og økonomiske rammer.
6. Der det er praktisk og økonomisk gjennomførbart skal det stilles krav om nullutslippsløsninger og fornybare materialer.
7. Planlegging og investeringer skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslippsby i 2050.
8. Fra 01.01.2024 skal kommunen der det er praktisk og økonomisk gjennomførbart, i alle leveranser/ oppdrag der transport er en del av ytelsen, kreves at denne foretas ved hjelp av nullutslipps- eller biogassteknologi (batterielektrisk eller hydrogen) som minimum oppfyller euroklasse 6/VI

Arbeidsliv:

- Menneskeverdet skal respekteres.
- Opprettholde den norske samfunnsmodellen som er basert på et spleiselag, hvor betaling av skatter og avgifter er en grunnleggende forutsetning.
- Arbeidskraft skal ikke benyttes i strid med de norske prinsippene om et ryddig og respektfullt arbeidsliv.

Læreplasser:

- Rana kommune skal gjennom sine anskaffelser bidra til at det skapes læreplasser i Rana.

Refleksjonene i kommunens etiske regelverk brukes til skjønnsmessig vurdering av relevante krav:

Gjennomføring

For alle anskaffelser over 500 000 kr. skal det foretas en dokumentert vurdering av hvordan kommunens samfunnsansvar skal ivaretas i anskaffelsen.

- *Miljøkvaliteter skal vektlegges.*
- *Rana kommune aksepterer ikke at leverandører eller underleverandører benytter arbeidskraft i strid med norske prinsipper og regelverk. Internasjonale konvensjoner skal respekteres og følges opp. Dette skal tydelig framgå av kommunens kontrakter og kontraktseier skal ha rutiner for å følge dette opp.*

Bygge- og anleggsnæringens seriøsitetsskrav skal benyttes i bygge – og anleggsanskaffelser. Tilsvarende seriøsitetsskrav skal benyttes i andre kontrakter så langt det er mulig.

Kommunen praktiserer meroffentlighet. Det skal føres anskaffelsesprotokoll for alle innkjøp, og valg av leverandør skal være begrunnet.